

Mødet den 10. Juni 1920.

Fraværende: N. Joh. Laursen og Simonsen.

Formanden bragte fra Bestyrelsen for Aarhus Idrætspark Byraadet en Tak for den Velvilje og Støtte, der var ydet Idrætten i Aarhus ved den storstilede Gave, som Byraadet havde bevilget, dels ved at skænke Grund til Opførelse af Stadion og de dertil hørende Sportspladser, dels ved at yde et stort Beløb til Foretagendet. Samtidig bad Taleren Medlemmerne modtage Stadions Erindringsmedalje i Anledning af Foretagendets Fuldførelse.

Medlemmerne rejser sig.

1. (J. Nr. 220—1920). **Statistik over Varebevægelsen i Aarhus Havn i 1919.**

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 76—1920). **Udskrift af Taksationsprotokollen vedrørende Arealerhvervelse til Godsbanegaarden.**

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 32—1920). **Indenrigsministeriets Stadfæstelse af Lønregulativ for Kommunens Embeds- og Bestillingsmænd.**

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 23^s—1920). **Regnskab for Aarhus Museums historiske Afdeling.**

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 10⁴—1920). Meddelelse fra Civildommeren om, at **Dommerfuldmægtig C. J. T. Thomsen er udnævnt til Formand for Huslejenævnet i Sct. Johannes Sogn.**

Toges til Efterretning.

6. (J. Nr. 148—1920). Indstilling fra Eksamenskommissionen for den kommunale Installatørprøve om **Forhøjelse af Dagpenge for Eksamensbestyrelsen.**

P. P e t e r s e n anbefalede at forhøje Dagpengene fra 15 Kr. til 20 Kr., hvilket højst vilde andrage 37,50 Kr. aarlig.

Indstillingen vedtoges.

7. (J. Nr. 209—1920). Andragende fra »Det danske Petroleums-Aktieselskab« om **Tilladelse til Anbringelse af en Laage i Hegnet mod Riis Skov.** (Side 56).

C h r i s t e n s e n kunde i dette Tilfælde gaa med til at give en midlertidig Tilladelse, saaledes at der udstedes Deklaration om, at Byraadet til enhver Tid kan kræve Laagen nedlagt, og at der svares en Afgift af 100 Kr. aarlig.

M i k a e l J o h a n s e n anbefalede paa Fler-tallets Vegne Indstillingen. De af Hr. Christensen fremsatte Ønsker fandtes i den foreliggende Deklaration.

Indstillingen vedtoges saaledes, at det nævnte Magelæg finder Sted, og at der m. H. t. Laagen tinglæses vedlagte Deklaration.

8. (J. Nr. 212—1920): Indstilling fra Brolægningsudvalget vedrørende **den uforsvarlige Benyttelse fra Automobiltraffikens Side af Veje og Gader.**

Følgende Indstilling forelaa:

»Brolægningsudvalget har ofte drøftet Spørgs-maaet om vore Gaders og Vejes vanskelige og kostbare Vedligeholdelse, efter at Automobil-

trafikken har udviklet sig saa stærkt, som Tilfældet har været i de senere Aar.

Det tidligere Brolægningsudvalg gjorde alt, hvad der stod i dets Magt for at faa den seneste Automobillov ændret saaledes, at der blev taget noget Hensyn til dem, der skal betale Vejenes Vedligeholdelse — men desværre forgæves.

Loven er i Virkeligheden saaledes, at Automobilejerne omtrent er uindskrænkede Herrer paa Vejene, som de ødelægger med deres tunge Vogne og hurtige Kørsel.

Det lader nu til, at Amtsraadene vil tage Affære i denne Sag.

Men det forekommer Udvalget aldeles nødvendigt, at ogsaa Byraadene i Tide griber ind, da man ellers — som ved den sidste for dem saa uheldige Lovs Behandling — udsætter sig for, at der ikke tages mindste Hensyn til Byforhold og Afgifternes retfærdige Fordeling.

Udvalget skal derfor henstille til Byraadet, at dette udvirker, at Købstadforeningen snarest tager denne Sag i sin Haand — eventuelt under Samvirken med Amtsraadsforeningen — og søger at opnaa, at der fra Lovgivningsmagtens Side skrides ind over for uforsvarlig Benyttelse fra Automobiltrafikens Side af Veje og Gader, og saa at der af denne Trafik udredes de fornødne Midler til Udbedring af den ved Trafiken foranledigede Skade.

Endvidere bør der tilvejebringes Bestemmelser vedrørende :

- 1) Kørehastigheden, navnlig for Lastautomobiler og Automobiler sammenkoblede med Lastvogne,
- 2) Vognenes Belastning og Størrelsen af Bæreflader,
- 3) Kommunal Beskatning af Vogne med fast

Stade paa offentlig Gade, Plads eller Vej samt Afgift for Lastautomobiler og Ruteautomobiler, som er hjemmehørende i Byen, naar deres samlede Vægt overskrider 4 Tons.

- 4) Ændring af Fordelingen af Udbyttet af Skatten paa Motorvogne.
- 5) Anbringelse af Beskyttere til at forhindre Oversprøjtning af forbipasserende og Husfacader.
- 6) Regulering af Forbrændingsstofferne's Udladning, direkte Udblæsning, Olierøg.

Man tillader sig at vedlægge et Exemplar af »Jyllandsposten« for $\frac{20}{5}$ d. A., som indeholder Aarhus Amtsråds Behandling af denne Sag.◄

Brøndum forelagde Indstillingen og pointerede, at det var ikke Udvalgets Mening at rette nogen Kritik mod Automobilkørsel i Almindelighed eller lægge Hindringer i Vejen for Fremskridt paa dette Omraade. Men den rivende Udvikling af dette Transportmiddel i det sidste Aar havde faktisk gjort Trafiken uforsvarlig, naar man tog Hensyn til det forhaandenværende Vejmateriale, idet dette ikke var beregnet til saa store og tunge Vogne, ja undertiden hele Vogntog, som tillige ofte kørte med meget stærk Fart. De forskellige Amtsråd havde taget denne Sag op til Behandling paa Grund af Landevejenes Ødelæggelse; men omkring Byerne havde man ogsaa makadamiserede Veje, og de var endnu stærkere trafikerede end Landevejene, idet Trafiken fordeltes, jo længere man kom bort fra Byen, ligesom ogsaa Belastningen gradvis aftog. Den sidste Automobillov gav slet ikke Kommunerne nogen Ret til at blande sig i disse Forhold, hverken Kørehastigheden eller Belastningen, naar undtages enkelte farlige Steder,

Broer o. lign., hvor Politiet kunde regulere Kørselen. Det blev derfor nødvendigt for Bykommunerne at gøre noget i Retning af at paavirke Regering og Rigsdag til, naar Automobilloven atter skulde tages op til Drøftelse, at Kommunerne saa fik nogen Indflydelse paa disse Bestemmelser, ligesom det ogsaa vilde være retfærdigt, at Kommunerne fik en væsentlig Del af Automobilskatten, naar de skulde holde Vejene vedlige. Ogsaa de brolagte Gader led meget ved den tunge Kørsel, og flere Steder var der Fare for Rørledninger o. lign. Endelig kunde der ogsaa være Tale om Erstatning, hvis der skete Uheld paa Grund af, at Vejene var opkørte. Ved en eventuel Fordeling af Automobilskatten mellem By- og Amtskommunerne maatte Købstadforeningen i Tide paase, at denne Fordeling ikke blev beregnet efter Vejenes Længde, men at der tages Hensyn til den langt stærkere Benyttelse af Vejene i Byernes nærmeste Omegn. Taleren vilde altsaa anbefale at indgaa til Købstadforeningen med den foreliggende Henvendelse.

Møller kunde ikke rigtig indse, hvad Meningen var med denne Iudstilling, idet man paa den ene Side ikke vilde hæmme Bilkørselen og paa den anden Side beskytte Vejene ved at indskrænke Kørselen. Færdselsforholdene var for Tiden ikke gode, idet Toggangen var stærkt indskrænket, og det var ofte vanskeligt at faa Varerne frem; derfor var det glædeligt, at Lastbilerne kunde aflaste Jernbanerne noget. Aarhus vilde jo gerne være en stor By, og man vilde ogsaa gerne opretholde Industrien i Byen; men i saa Fald vilde det blive nødvendigt at fremme Automobilkørselen i Stedet for at indskrænke den. Den egentlige Hensigt med Indstillingen var vel nok

den, at Staten skulde bidrage en Del til Vejenes Vedligeholdelse ved, at de store Automobilskatter tildels kom Kommunerne til gode. Men den ekstraordinære Bilskat kom netop for at skaffe Staten en haardt tiltrængt Indtægt, og den var nærmest tænkt at skulle være af foreløbig Karakter. Hvad Køre-hastigheden angik, var der jo i Loven Regler herfor, og saa blev det Politiets Opgave at paase, at disse Bestemmelser overholdtes. Taleren vilde derfor hellere, at man sendte Købstadforeningen en Skrivelse om, at saafremt Automobilskatten blev omlagt, at Foreningen saa maatte paase, at Bykommunerne fik den Del deraf, som tilkom dem.

F o r m a n d e n havde opfattet Indstillingen saaledes, at den væsentlig gik ud paa, at Kommunen skulde have en betydelig større Del af Automobilskatten, medens Resten af Indstillingen var en Motivering herfor.

C h r i s t e n s e n opfattede ikke Indstillingen saaledes, at man ønskede at lægge Hindringer i Vejen for Bilfærdselens Udvikling. Men det kunde ikke nægtes, at den Fart, Biler og Motorcykler kørte med, tidt var langt udover den tilladte Køre-hastighed, og det var vist ikke af Vejen at henvende Politiets Opmærksomhed herpaa. Der var foreslaaet en Afgift af Biler udover 4 Tons; men hvis man satte denne Grænse, vilde de fleste Lastbiler gaa fri, og Taleren vilde derfor anbefale at sætte Grænsen ved 2 Tons. Naar Bilerne sled saa stærkt paa Vejene, var det ogsaa rimeligt, at Kommunerne fik nogen Erstatning herfor, hvis man ikke kom dertil, at Kommunerne fik Automobilskatten. Hvis Andragendet kunde bevirke en Forandring heri, vilde det være godt.

B r a m m e r havde ogsaa forstaaet Indstillingen saaledes, at Hovedsagen var at faa en større Del af Automobilskatten paa Grund af Sliddet paa Kommunens Gader og Veje. Det vilde inden ret længe blive nødvendigt at brolægge flere Gadestrækninger i Byen og ligeledes Vejene ud til Amtsskellene, hvilket vilde medføre store Bekostninger; derfor burde man i Tide se at skaffe sig nogen Støtte fra Statens Side igennem Automobilskatten. Brolægningssudvalget havde ogsaa med Rette peget paa andre Sider af Sagen, f. Eks. at Vejene skulde have tilstrækkelig Bredde, saa der var Plads til Fodgængere og Cyklister, for som det var nu, var det ofte livsfarligt at færdes paa Vejene. Der burde ogsaa være nogen Grænse for Bilernes Belastning, idet de tunge Lastbiler beskadigede Husene, som rystede stærkt, naar de kørte hurtigt forbi.

M i k a e l J o h a n s e n oplyste, at dette Spørgsmaal for en Del Aar siden var behandlet i Byraadet og resulterede i, at daværende Byraadsmedlem Magnus Nielsen indledede Spørgsmaalet paa Købstadforeningens Repræsentantskabsmøde. Det var rigtigt, at Automobilloven gjorde Indtryk af at være lavet af Landboerne; det var en forkert Fordeling af Skatten, og Købstadforeningen vilde sikkert gøre sin Indflydelse gældende her, saa Fordelingen kunde blive mere retfærdig. Man burde dog være noget varsom med at lægge for store Skatter paa Lastbilerne, da det let vilde komme til at skade Næringslivet, og disse Biler var en udmærket Nødhjælp for Statsbanerne. Taleren vilde henstille, naar man sendte Sagen til Købstadforeningen, at der saa samtidig blev sendt nogle Eksemplarer af Byraadets Forhandlinger, da det kunde være til nogen Vejledning for Bestyrelsen.

Salling mente ikke, at det var de svære Lastbiler, der gjorde mest Skade, for de var ikke indrettet paa at køre saa hurtigt; det var især Rutebilerne. De var meget tunge og kørte med temmelig stærk Fart, saa Husene rystede, naar de kørte forbi. Taleren vilde henstille til Politiet at have Opmærksomheden henvendt paa disse Bilers Fart.

Brøndum havde absolut ikke tilsigtet at lægge Hindringer i Vejen for Automobiltrafikken; men der maatte kunne indføres visse Overgangsbestemmelser, indtil Vejene kunde blive indrettet til at taale denne Trafik. Det uheldige var, at man ikke paa nærværende Tidspunkt havde Raad til at brolægge Vejene. Der kunde ogsaa nok træffes midlertidige Bestemmelser om Hastighed og Belastning af disse store Vogne.

Brammer syntes, at Brolægningsudvalget havde set rigtigt paa denne Sag. Det var rimeligt at arbejde paa at sikre en forsvarlig Trafik ogsaa for andre Vogne end Biler, hvorfor der sikkert maatte træffes Overgangsbestemmelser, indtil Vejene kom i Stand. Men hertil burde Staten yde et klækkeligt Tilskud, og naar man gjorde Købstadforeningen opmærksom herpaa, vilde den sikkert ogsaa føre Sagen videre.

Møller indrømmede, at enkelte Biler kørte uforsvarligt, men det blev Politiets Sag at tage sig heraf; Lastbilerne var dog ikke indrettet paa at køre særligt hurtigt. Naar Indstillingen kun drejede sig om at faa en Afgift eller en Del af Skatten lagt over til Kommunerne, kunde Taleren jo ikke have noget derimod.

Formanden anbefalede at fremsende Indstillingen til Købstadforeningen med Anmodning

om, at den vil arbejde paa at skaffe Kommunerne større Andel i Automobilsigten.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 219—1920). Indstilling fra Aarhus Kommunes Brændselsudvalg angaaende **Brændselsrationering for 1920—21.**

Følgende Indstilling forelaa:

B e k e n d t g ø r e l s e
angaaende Brændselsrationeringen for Vinteren
1920—21.

I Henhold til Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 19. September f. A. og Indenrigsministeriets Cirkulære af 23. Februar d. A. er der for Opvarmningsperioden 1920—21 vedtaget følgende Rationering af Kul, Kokes, Cinders og Briketter i Aarhus Kommune:

Hver Husstand har fra D. D. og indtil videre Ret til Indkøb af nedenstaaende Kvanta af Kul, Kokes, Cinders eller Briketter, beregnet efter den Lejlighed, Husstanden bebor:

2	Værelsers	Lejligheder	16 hl.
3	»	»	20 »
4	»	»	25 »
5	»	»	30 »
6	»	»	35 »
7	»	»	40 »
8	»	» og der-	
		over	50 »

Smuld er ikke medtaget i Rationeringen. Ved Beregningen af Værelsesantallet fraregnes Badeværelse, Anretterværelse, Forværelse, Korridorer o. lign. Udenomsrum. Af de rationerede Kvanta vil der af Belysningsvæsenets Beholdning kunne købes til den af Belysningsvæsenet fastsatte Dagspris, og for saa vidt de fornødne Oplag haves til Disposition, for hver Husstand indtil

10 hl., medens Restpartiet under Kommunalbestyrelsens Kontrol kan købes hos de private Importører og Brændselshandlere. Loggerende med eget Værelse kan ved Belysningsvæsenets 1ste Rationering tilstaas 2 hl. Kokes. Til hjemmenværende Børn kan der ikke indkøbes noget særligt Kvantum udenlandsk Brændsel. Disse Regler for Fordeling af udenlandsk Brændsel finder ogsaa Anvendelse paa private Virksomheder, saasom Handelsselskaber, industrielle Virksomheder o. lign., der fordeler udenlandsk Brændsel til deres Personale. Husstande, der bebor centralopvarmede Lejligheder samt Forretninger, Kontorer, Kafeer o. lign. — ogsaa de centralopvarmede — tilstaas indtil videre Tilladelse til Indkøb af 25 % af det normale Forbrug. Opgivelserne af Forbruget for 1916—17 vil blive lagt til Grund for Beregningen. Overfor Læger, Kliniker, Husstande med kronisk Syge kan der dispenseres fra Bestemmelserne, saaledes at der kan gives Tilladelse til Indkøb, svarende til Forbruget i 1919—20, dog indenfor Rammerne af Indenrigsministeriets Bestemmelse af 19. September 1919. Ved Leverancer herudover maa Statens Kulfordelingsudvalgs Tilladelse indhentes i hvert enkelt Tilfælde.

Med Hensyn til det Parti Kokes, som leveres fra Belysningsvæsenet, vil der senere blive udstedt Bekendtgørelse angaaende Tidspunktet for Betalingen og Leveringen.

C h r s t e n s e n forelagde Indstillingen og oplyste, at den opstillede Tabel var foreslaaet af Statens Kulfordelingsudvalg, som ligeledes havde anbefalet at iværksætte Besparelser paa Kommunernes offentlige Kontorer, Skoler o. lign. Det var imidlertid meget usikkert, at der overhovedet

kunde skaffes udenlandsk Koks, og derfor maatte det meget anbefales, at enhver Familie i Sommermaanederne anskaffede saa meget indenlandsk Brændsel, som de kunde faa Plads til. Igennem Kommunen kunde der foreløbig ikke faas større Kvantum Tørv end 2 Tons til en Pris af 60 Kr. leveret i Hus, men muligvis vilde Prisen stige til Efteraaret. Af Træ kunde der i Aar kun stilles ca. 1000 Rummeter til Raadighed, og det vilde af Belysningsvæsenet blive lavet til Optændingsbrænde og solgt i Sække à 100 kg. til en Pris af ca. 10 Øre pr. kg. Taleren vilde til Slut henstille til Byraadet at sende Indstillingen til Pressen til Oplysning for Byens Beboere.

Formanden bemærkede, at m. H. t. at spare ved Skoler og Sygehuse, saa var der ansat en sagkyndig Kontrollør, der sorterede under Stadsingeniøren, og som havde til Opgave at paase, at der fyredes paa en fornuftig Maade.

Indstillingen vedtoges.

10. (J. Nr. 167—1920) Indstilling fra Udvalget for Belysningsvæsenet angaaende **Forhandling med Sporvejselskabet.**

Følgende Indstilling forelaa:

»Udvalget foreslaar, at der svares Sporvejselskabet, at man er villig til at optage en Forhandling med Selskabet i Juli Maaned d. A., naar der fra Selskabets Side foreligger $\frac{1}{2}$ Aars Driftsregnskab efter Indførelsen af den nye Takst og med en Strømpris af 30 Øre pr. K. W.T.«

Christensen oplyste, at naar Udvalget ikke kunde anbefale at optage Forhandling før i Juli Maaned, var det, fordi man ønskede at se Selskabets Status efter det første Halvaar. Da der sidst forhandlede om de 5 Øres Forhøjelse, havde Selskabet regnet med en Lønforhøjelse fra i Foraaret

paa 20 % eller ca. 34000 Kr., medens den ansøgte Nedsættelse af Strømprisen til 22 Øre vilde give Selskabet en Merindtægt af 40—45000 Kr. Kommunen havde gennem Krigsaarene givet et meget stort Tilskud til Driften, og det kunde man ikke vedblive med. Selskabet havde fremsat en Trusel om at gaa tilage til den gamle Kontrakt, og i saa Fald vilde det jo betyde en mindre Indtægt for Kommunen; men det vilde vist blive endnu daarligere for Selskabet end det nuværende. Kommunen vilde sikkert vise Forstaaelse, hvis det af Selskabets Status fremgik, at der var Fare for Ruin. Men et andet Spørgsmaal kunde ogsaa have Interesse her. Kontrakten udløb jo om 4 Aar, og hvis Selskabet ansaa det at drive Sporvejene for en saa daarlig Forretning, kunde man maaske ønske at optage Forhandlinger om Kommunens Overtagelse af Sporvejene. Selskabet havde saa godt som intet ofret paa Materiellet i Krigsaarene, og der havde været meget store Afskrivninger, men saa kom der ogsaa et Tidspunkt, hvor der krævedes Forbedringer, og i Øjeblikket kunde Sporvejene næppe siges at være i saa forsvarlig Stand som ønskeligt. Taleren vilde altsaa for egen Regning anbefale at undersøge Muligheden for en Forhandling om Sporvejenes Overgang til Kommunen.

Møller kunde godt tiltræde Indstillingen om at forhandle med Sporvejselskabet, men syntes, at man lige saa godt kunde gøre det straks. Der forelaa jo Strejkevarsel fra Funktionærerne, og hvis en Strejke kunde undgaas ved en Forhandling mellem Kommunen og Selskabet, vilde det være det bedste. Hvad Regnskaat angik, kunde man ligesaa godt se dette maanedsvis som halv-aarsvis, saa af den Grund var det ikke nødven-

digt at udsætte Forhandlingerne. Saavidt Taleren bekendt, havde Takstforhøjelsen ikke svaret til Selskabets Forventninger.

Vald. Pedersen vilde anbefale at følge Indstillingen og afvente en 6 Maaneders Turnus efter den ny Overenskomst. Denne kunde jo opsiges med 3 Maaneders Varsel, men Selskabet havde ikke fundet Anledning til at gøre dette efter de første 3 Maaneder, og det saa derfor morsomt ud, at Byraadet nu skulde rage Kastanierne ud af Ilden for Selskabet; tilmed var det kun 6000 Kr., der laa Parterne imellem. Taleren kunde under ingen Omstændigheder gaa med til en Reduktion af Strømprisen, eftersom Kullene steg fra Dag til Dag. Selskabet havde regnet med en Indtægtsforhøjelse af 35 % ved de nye Takster, men de hævdede, at det kun var blevet 25 %. Men selv om dette var Tilfældet, saa betød det dog ca. 142000 Kr. Aarhus Kommune havde paa Grund af den skandaløse Kontrakt fra 1904 maattet levere Strøm for 11—12 Øre igennem mange Aar, og selv om man havde faaet Prisen op til 18 Øre, saa havde det holdt meget haardt at naa dertil; Sporvejene havde været den mest træge og uforstaaende af alle Kommunens Kunder, og man havde kun tænkt paa at varetage Aktionærernes Interesser paa Kommunens Bekostning. Skulde Selskabet nu forlange at gaa tilbage den gamle Overenskomst, var der ikke andet at gøre end at lade denne prøve ved højere Instans, og saa vilde den sikkert blive sat ud af Kraft. Men der var jo ogsaa den Udvej at gaa tilbage til Overenskomsten af 1904, og Kommunen saa til Gengæld fik de 5 Øres Forhøjelse; men det gik Selskabet næppe med til. Udvalget var til Tjeneste, naar der forelaa $\frac{1}{2}$ Aars Regnskab, selv om Tallene jo

kunde stilles op paa mange Maader, og var Selskabet ikke tilfreds, maatte Byraadet erklære sig villigt til at overtage Sporvejene; der kunde nok paa en eller anden Maade rejses Penge dertil.

P. P e t e r s e n hævdede, at Belysningsvæsenet ikke kunde give andet Svar; naar man tog Hensyn til Kulprisen, kunde Strømprisen ikke nedsættes uden Tab. Noget andet var, hvis Byraadet vilde ofre noget af Hensyn til den Kontrakt, der forelaa, enten den saa var god eller daarlig. En Nedsættelse af Prisen til 12 Øre vilde i hvert Fald ikke være nogen Fordel for Byen. M. H. t. Tidspunktet for Forhandling var dette ikke noget Principspørgsmaal, og Taleren havde intet imod at optage Forhandlinger med Selskabet straks; derfor havde man jo ikke bundet sig til noget.

M ø l l e r mente dog, at naar her var Tale om Overtagelse af Sporvejene, kom man til at regne med, at Kommunen ingen Penge havde dertil, og det lod sig næppe gøre at skaffe dem i Øjeblikket. Angaaende Hr. Vald. Pedersens Udtalelser om at flytte Tallene paa et Regnskab efter Behag, da kunde dette ikke lade sig gøre, naar Regnskabet var ført godt og rigtigt. Hvorvidt Overenskomsten af 1904 var skandaløs eller ikke, var en Sag for sig, men ingen kunde dog paa dette Tidspunkt vide, hvorledes Forholdene vilde udvikle sig. For Regnskabets Skyld kunde en Forhandling lige saa godt optages nu som senere, og det vilde sikkert være klogt, naar man erindrede, at der forelaa et Strejkevarsel derude.

C h r i s t e n s e n kunde ikke erkende, at et Strejkevarsel skulde være Grundlag for at optage en Forhandling, for det var en Sag, der ikke angik Kommunen, og det var tidsnok at forhandle, naar Selskabet havde ordnet sig med sine Funk-

tionærer; deres Lønninger burde være som Folks i lignende Stillinger. Sporvejene havde vel nok deres største Indtægt i Sommermaanederne, og derfor var det ogsaa retfærdigt at vente, til Regnskabet forelaa for det første Halvaar.

V a l d. P e d e r s e n antog, at hvis Fabrikant Møller og Taleren slog sig sammen, kunde de nok rejse disse Penge til Aarhus Kommune paa en billig Maade. Men Selskabet tilbød næppe Kommunen at overtage Sporvejene nu, for Sandheden var, at Sporvejsselskabet slet ikke var betrængt. Hr. Møller udtalte, at ingen i 1904 kunde vide, hvorledes Forholdene kunde udvikle sig. Men netop derfor var det meningsløst at sælge Strømmen til samme Pris igennem 20 Aar. Der var næppe nogen ordentlig Forretningsmand, som vilde forpligte sig til at sælge sine Varer til en bestemt Pris igennem et saa langt Tidsrum. Det omtalte Strejkevarsel var vist kommen Sporvejsdirektøren rigtig godt tilpas, for derigennem kunde der forsøges at lægge et Pres paa Kommunen. Overenskomsten med Funktionærerne var udløbet 1. April, og Direktøren havde lovet, at en eventuel Lønforhøjelse skulde faa tilbagevirkende Kraft til dette Tidspunkt, men det var han senere gaaet fra, til Trods for, at det var meget rimelige Krav, Funktionærerne stillede. Man kunde ikke indenfor Aarhus Byraad varetage Kommunens Interesser og samtidig give de betrængte Aktionærer et Tilskud, for at de kunde faa mindst 8, helst 10 o/o af deres Penge.

Møller fandt det berettiget, at Funktionærerne ved Sporvejsselskabet fik samme Løn som f. Eks. i Odense; men der betaltes der kun 22 Øre for Strøm, medens der i Aarhus betaltes 30

Øre. At skaffe Kommunen et billigt Laan, hørte vist hjemme i Fantasiens Verden.

V a l d. P e t e r s e n svarede hertil, at Forskellen mellem 22 Øre og 30 Øre kun drejede sig om 48000 Kr. paa Selskabets Budget, og det betød ikke meget, naar man regnede med 8 % til Aktionærerne foruden mægtige Henlæggelser. Hvis der blev Tale om et Laan til Overtagelse af Sporvejene, tvivlede Taleren ikke om, at f. Eks. Aarhus Grundejere vilde yde et klækkeligt Tilskud hertil.

M ø l l e r syntes ikke, at 48000 Kr. var et saa ubetydeligt Beløb. 8 % kunde ikke kaldes særlig meget i denne Tid; det var ikke mere, end Aarhus Kommune betalte i Rente af sine Penge.

F o r m a n d e n vilde gøre opmærksom paa, at den socialdemokratiske Byraadsgruppe i 1904 var klar over, at det var en daarlig Kontrakt for Kommunen, og det blev ogsaa fremhævet, særlig Bestemmelsen om, at Selskabet kunde henlægge saa meget til Reservefond, at Aktionærerne derved kunde faa deres Penge ind to Gange. Nu havde Sporvejsselskabet søgt at give det Udseende af, at det var Byraadsflertallets Skyld, naar der ikke var truffet nogen Ordning med Funktionærerne, og det blev publiceret igennem Pressen, endog inden det forelaa for Byraadet. Men Kommunen havde intet med Sporvejene at gøre udover at levere Strøm; det øvrige maatte Selskabet selv ordne, for det var Kommunen uvedkommende. At skaffe Penge til Kommunens Overtagelse af Sporvejene var maaske ikke umuligt, og hvis Selskabet var saa betrængt, som man vilde give det Udseende af, saa de ikke kunde drives med Fordel, maatte Aktierne jo noteres temmelig lavt, og i

saa Fald var det et gunstigt Tidspunkt for Kommunen at overtage dem. Det kunde maaske ogsaa af anden Grund være klogt at gøre dette, for Selskabet havde ikke i de sidste Aar holdt sit Materiel i god Orden, og det vilde blive ringere igennem de næste 4 Aar, ja muligvis saadan, at det ikke var værd at give noget for. Det blev ogsaa fremhævet i 1904, at det kunde komme til at gaa saaledes; men Byraadsflertallet vilde ikke se saaledes derpaa. Taleren anbefalede at svare Selskabet, som af Belysningsudvalget foreslaaet.

Brøndum vilde gerne med Eftertryk fremhæve, at hvis der kom en Konflikt, der generede Byens Borgere, saa maatte Skylden tilskrives Selskabet og ikke Byraadet.

Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 117—1920). **Indstilling fra det til Forhandling med Hjælpekassens Bestyrelse nedsatte Udvalg.**

Kjeld Sørensen anmodede om at faa Sagen udsat.

Udsattes.

12. (J. Nr. 214—1920). **Andragende fra »Danske Musikers Landsforbund« om Teaterorkestrets Bibeholdelse i uformindsket Stand.**

Fra Teatrets Repræsentantskab forelaa en Redegørelse for Sagen.

Kjeld Sørensen bemærkede, at dette Spørgsmaal i første Række maatte løses af Teatret, som for Øjeblikket forhandlede med Orkestret. Taleren foreslog at tage Sagen til Efterretning.

Toges til Efterretning.

13. (J. Nr. 49—1920). **Forny et Andragende om Tiladelse til at inddrage en Beboelseslejlighed i Tordenskjoldsgade Nr. 96 til Forretningslokale.**

Udvalget for Bygninger og Inventar kan fremdes ikke anbefale Andragendet.

Kunde ikke bevilges.

14. (J. Nr. 221—1920). Indstilling fra Skoleudvalget om **Opslag af et Lærerembede ved Marselisborg Skole.**

Tiltraadtes.

15. (J. Nr. 152—1920). **Andragende fra »Kirkens Korshær« om Tilskud.** (Side 57).

M i k a e l J o h a n s e n havde ved sidste Møde bedt om Udsættelse af denne Sag, for at Pastor Laursen muligvis kunde komme til Stede, da han var Medunderskriver af Opraabet. Det var en god og smuk Sag, som fortjente Støtte, og selv om det kun blev et forholdsvis lille Beløb, f. Eks. 200 Kr., vilde det være en moralsk Støtte for Sagen, naar der skulde foretages Indsamling blandt private. Taleren vilde henstille til Kasseudvalget og Byraadet at gaa med til at bevilge 200 Kr.

M ø l l e r antog, at naar Kasseudvalget ikke havde anbefalet det, var det, fordi Anmodningen var kommen fra København, og man mente ikke godt at kunne give til Formaal udenfor Byen. Muligvis var det en god Sag, der fortjente Støtte, og hvis Byraadet kunde blive enig om at yde et lille Beløb, havde Taleren intet derimod.

C h r i s t e n s e n mente ogsaa, at man maaske ikke kunde pure afvise ethvert af den Slags Andragender. Foreningen havde købt en Ejendom her i Byen, men den brugtes endnu til Beboelse, saa Virksomheden var næppe stor endnu. Derfor var det vel rigtigst at følge Indstillingen, saa kunde Spørgsmaalet jo tages op ved Budgetbehandlingen.

B r a m m e r kunde godt forstaa, at Kasseudvalget var betænkeligt ved at optage nye Bevil-

linger. Men denne Institution havde vist gjort et ret stort Arbejde for at hjælpe de daarligst stillede, og Taleren vilde derfor gerne bede Kasseudvalget overveje Hr. Mikael Johansens Forslag, da Beløbet jo ikke kunde spille nogen Rolle for Kommunen. Andragendet var maaske ogsaa indsendt for at undersøge, om man ønskede, at Institutionen skulde optage et Arbejde her i Byen.

F o r m a n d e n bemærkede, at naar Kasseudvalget havde stillet sig saaledes, var det, fordi Byraadet ofte havde holdt paa, at der ikke maatte optages nye Bevillinger udover de aarligt tilbagevendende. Beløbet betød jo ikke meget, men saadanne Andragender vilde gerne vedblive at komme ad Aare og efterfølges af flere. Taleren skulde dog ikke modsætte sig at bevilge det lille Beløb, hvis Medlemmerne ønskede det.

Det vedtoges at bevilge et Beløb af 200 Kr.

16. (J. Nr. 2°—1920). Andragende om **Udsættelse af Tidsfristen for Indlæg af W. C. i følgende Ejendomme:**

- a. Søndergade Nr. 22.
- b. Frederiksgade Nr. 74.
- c. Frederiksalle Nr. 64 og Søgade Nr. 3.
- d. Dynkarken Nr. 23—25.
- e. Mejlgade Nr. 36.
- f. Frederiksalle Nr. 127.
- g. Fiskergade Nr. 49, 51 og 61.
- h. Frederiksalle Nr. 101.
- i. Sjællandsgade Nr. 92.

Det vedtoges at bevilge Udsættelse til 1. Januar 1921, men saaledes, at der ikke kan forventes yderligere Udsættelse udover dette Tidspunkt.

17. (J. Nr. 204—1920). Sagen angaaende **Ombygning af Mindegade Nr. 21.** Side 61).

F o r m a n d e n erklærede, at det kunde være

blevet en Politisag med Bøde paa indtil 20000 Kr. Men Byraadet havde ment at ville ordne Sagen i Mindelighed, eftersom det var første Gang, denne Bestemmelse blev bragt i Anvendelse. Det maatte nu staa Befolkningen klart, at der ikke kunde laves noget saadant uden Byraadets Tilladelse, og herefter kunde ingen skyde sig ind under deres Uvidenhed herom. Ejeren tilbød nu at betale en Bøde paa 500 Kr. til Hjælpekassen, og Taleren henstillede at modtage dette Tilbud og saa samtidig give ham Tilladelse til at nedlægge Lejligheden og ombygge Ejendommen.

V a l d. P e d e r s e n vilde henstille til Forretningslokalenævnet fremtidig at være lidt mere klar over, hvori dets Opgave bestod, for dette Nævn handlede undertiden lidt ved Siden af.

F o r m a n d e n bemærkede, at det fremgik af Sagens Forløb, at Forretningslokalenævnets Afgørelse ikke havde været rigtig paa sin Plads her.

Indstillingen vedtoges.
